

רע"פ 108/24 - מחמד אבו סרחאן נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

רע"פ 108/24

לפני: כבוד השופט ח' כבוב

המבקש: מחמד אבו סרחאן

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשה למתן רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים בעפ"ג 29403-08-23 שניתן ביום 17.12.2023 על-ידי כבוד השופטים ח' מרים לומפ, א' נחלון ו-א' גורדון

בשם המבקש: עו"ד דניאלה קדרי

החלטה

1. לפניי בקשה למתן רשות על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים (כבוד השופטת ח' מרים לומפ, כבוד השופט א' נחלון וכבוד השופט א' גורדון) בעפ"ג 29403-08-23 מיום 17.12.2023, בגדרו נדחו ערעורי המבקש והמשיבה על גזר דינו של בית משפט השלום בירושלים (כבוד הנשיא ש' הרבסט) בת"פ 26118-10-22 מיום 16.07.2023.

הרקע לבקשה והבקשה

2. ביום 19.02.2023 הורשע המבקש על יסוד הודאתו בכתב אישום מתוקן בארבע עבירות של קשירת קשר לביצוע פשע, בשתי עבירות של גניבת רכב בצוותא, בשתי עבירות של סיוע לגניבת רכב בצוותא, בארבע עבירות של הסעת תושב זר ובעבירה אחת של פריצה לרכב בכוונה לגנוב בצוותא.

3. כתב האישום המתוקן מגולל קשר שרקם המבקש עם אחרים אשר פעלו כחוליה מאורגנת לגניבת רכבים משטח ישראל והעברתם לשטחי האזור. תפקידו של המבקש במסגרת חוליה זו היה לאסוף באמצעות רכב את האחרים בסמוך לאזור גדר ההפרדה, ובחלק מהמקרים לנהוג ברכב לפני הרכב שנגנב במטרה למסור לו דיווחים על הצפוי לו בהמשך. בפרט, כתב האישום המתוקן מתאר ארבעה מקרים של גניבת רכב בין יום 24.09.2022 ליום 05.10.2022,

עמוד 1

בהם הורשע המבקש.

4. ביום 17.05.2023 הוגש תסקיר שירות המבחן בעניינו של המבקש. בתמצית, שירות המבחן עמד על כך שהמבקש נעדר עבר פלילי, הביע חרטה על מעשיו וביטא נכונות להשתלב בהליך שיקומי. בנסיבות אלה, הומלץ על העמדתו בצו מבחן למשך שנה ועל ריצוי מאסר בדרך של עבודות שירות, לצד מאסר על תנאי והתחייבות להימנע מביצוע עבירות נוספות.
5. ביום 04.06.2023 וביום 11.06.2023 נשמעו טיעונים לעונש וביום 16.07.2023 נגזר דינו של המבקש. תחילה, קבע בית משפט השלום כי על אף שהמבקש הורשע בארבעה אישומים יש לקבוע מתחם עונש אחד, זאת בשים לב לסמיכות האירועים ולכך שמעורבים בהם אותם הגורמים. בעת קביעת מתחם הענישה עצמו עמד בית משפט השלום על תפקידו המרכזי של המבקש בחוליה, כפי שתואר מעלה, כמו גם על ריבוי האישומים בהם הודה והורשע. בפרט הודגש, כי אין המדובר "במעידה חד פעמית, אלא בעבירות שתוכננו בקפידה מראש". בנסיבות אלה, נקבע מתחם ענישה של 16-36 חודשי מאסר.
6. בעת גזירת עונשו של המבקש, נזקפה לזכותו העובדה שהודה במיוחס לו, כמו גם נסיבותיו האישיות. אף האמור בתסקיר שירות המבחן נשקל לטובת המבקש והדבר הוביל לגזירת עונשו בתחתית מתחם הענישה. אף על פי כן, הובהר כי לא ניתן לקבל את המלצת שירות המבחן לחרוג ממתחם הענישה לקולא מטעמי שיקום.
7. בהתאם לכל האמור לעיל, נגזרו על המבקש שישה עשר חודשי מאסר בפועל, שלושה חודשי מאסר על תנאי, לצד ענישה נלווית. כאמור, הן המבקש הן המשיבה ערערו לפני בית משפט קמא על גזר הדין, וביום 17.12.2023 נדחו שני הערעורים.
8. אשר לערעור המבקש, נקבע כי החלטתו של בית משפט השלום שלא לחרוג ממתחם הענישה לקולא בדין יסודה, שכן לא הוכח כי המבקש השתקם בפועל או כי ישנו סיכוי של ממש לכך.
9. אשר לערעור המשיבה, נקבע כי אומנם "העונש שנגזר על המערער [המבקש - ח' כ'] נוטה באופן ממשי לקולה, וכי מתחם העונש ההולם שנקבע הוא נמוך מן הראוי". אולם, נוכח אמת המידה להתערבותה של ערכאת הערעור בעונש שגזרה הערכאה הדיונית, הגיע בית משפט קמא לכלל מסקנה כי דין ערעור המשיבה להידחות וזאת, כלשונו, "לא בלי התלבטות".
10. לשם שלמות התמונה יוער, כי ביום 12.02.2023 הורשע שותפו של המבקש, מחמד אבו כרש (נאשם 3 בת"פ 26162-10-22) (להלן: השותף), במסגרת הודאתו בכתב אישום מתוקן, באישום אחד של קשירת קשר לביצוע פשע, כניסה או ישיבה בישראל שלא כחוק, גניבת רכב בצוותא, נהיגה ללא רישיון נהיגה ונהיגה ברכב ללא ביטוח. בהמשך הדברים, ביום 26.02.2023 נגזרו על השותף תשעה חודשי מאסר בפועל ושלושה חודשי מאסר על תנאי, לצד ענישה נלווית.
11. הבקשה שלפניי נסובה על פסק דינו של בית משפט קמא. בתמצית, נטען כי הערכאות דלמטה שגו עת קבעו כי לא נמצאה תשתית הולמת בעניינו של המבקש לחרוג לקולא ממתחם הענישה, מטעמי שיקום. כמו כן נטען, כי בשל עיקרון האחידות בענישה יש להקל בעונשו של המבקש, בשים לב לעונש שנגזר על שותפו.

דיון והכרעה

12. לאחר שעיינתי בבקשה על נספחיה נחה דעתי כי דינה להידחות.

13. כלל נקוט הוא בידנו כי רשות לערער ב'גלגול שלישי' תינתן רק במקרים חריגים בהם הבקשה מעוררת שאלה משפטית עקרונית החורגת מעניינם של הצדדים או כאשר מתעורר חשש לעיוות דין או אי צדק חמור (ראו למשל: רע"פ 6365/23 קיסרי נ' מדינת ישראל, פסקה 22 (14.11.2023), והאסמכתאות שם). ודוק, כאשר הבקשה נסובה על חומרת עונשו של המבקש, רשות לערער תינתן רק כאשר הוכח שהעונש שנגזר על המבקש סוטה באופן קיצוני ממדיניות הענישה הנוהגת (רע"פ 8323/23 מנאע נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (23.11.2023), והאסמכתאות שם).

14. בענייננו אנו, לא מצאתי ממש בטענות המבקש בדבר הצורך לחרוג לקולא ממתחם הענישה מטעמי שיקום. אמנם, אי צדק עשוי במקרים נדירים להצדיק מתן רשות ערעור ב'גלגול שלישי', אך אין מדובר בטענה המתקבלת כעניין שבשגרה, ויש צורך נסיבות חריגות ומיוחדות כדי להורות כן, דבר שאין בענייננו (ראו למשל: רע"פ 4743/23 אסולין נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (26.06.2023)). לא למותר לציין כי, כידוע, המלצתו של שירות המבחן היא בגדר המלצה בלבד, שאינה מחייבת את בית המשפט, זאת בין היתר, מפני "[ש]שיקולי הענישה שעל בית המשפט לשקול הינם רחבים יותר וכוללים שיקולים נוספים" (רע"פ 765/14 אחרינו נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (13.03.2014)).

בבחינת למעלה מן הצורך אציין, כי בית משפט השלום צעד כברת דרך לטובת המבקש עת מצא לנכון למקם את עונשו בתחתית מתחם הענישה, בהתחשב, בין היתר, על האמור בתסקיר שירות המבחן. כך עשה גם בית המשפט המחוזי עת דחה הוא את ערעור המשיבה, על אף שמצא כי העונש שנגזר על המבקש מקל עמו.

15. אשר לטענת המבקש המתבססת על העונש שנגזר על שותפו, יודגש בשנית כי זה האחרון הורשע באישום אחד בלבד - בעוד המבקש הורשע בארבעה אישום. יפים לעניין זה דברי השופט מ' אילן כדלהלן:

"אין כלל אחידות הענישה קובע - א-פריורי - כי דין אחד לכל העבריינים המורשעים באותו סוג של עבירות, ולא בהכרח ילמד בית-המשפט מהכרעת-הדין או מגזירת-הדין של אחד לגבי חברו (בין שהואשם יחד עם חברו באותו כתב-אישום ובין שלא [...]) כל מקרה והנסיבות המיוחדות שבצדו, לאמור: נסיבות העבירה ונסיבותיו האישיות של הנאשם" (ע"פ 5640/97 רייך נ' מדינת ישראל, פ"ד נג(2) 433, 470 (1999)).

דברים אלו מקבלים אך משנה תוקף מקום בו, כאמור, המבקש הורשע במספר רב יותר של אישומים בהשוואה לשותפו. אשר על כן, דינה של הטענה האמורה להידחות לגופה.

16. סוף דבר: בקשת רשות הערעור נדחית בזאת.

ניתנה היום, כ"ז בטבת התשפ"ד (8.1.2024).

שׁוֹפֵט